

III 4171
No. 1.

BIBLIOTECA
P. C. S.
P. C. S.
P. C. S.
Ni.
MARTIE 1915.

Biblioteca Societății „Tinerimea Română”

122
PATRIE ȘI PATRIOTISM

CONFERINȚA

ȚINUTĂ DE

D-L BARBU DELAVRANCEA

LA

SERBAREA DELA 24 IANUARIE 1915

BUCUREȘTI

Institutul Grafic UNIVERSALA, Iancu Ionescu

Strada Covaci 14.—Telefon 4/56

1915

47/652
Prețul 50 bani.

No. 1.

Biblioteca Societății „Tinerimea Română”

313569

PATRIE ȘI PATRIOTISM

CONFERINȚA

ȚINUTĂ DE

D^L BARBU DELAVRANCEA

LA

SERBAREA DELA 24 IANUARIE 1915

*Arhive.
132.337/60*

28926/67

47/26/62

BUCUREȘTI

Institutul Grafic UNIVERSALA, Iancu Ionescu
Strada Covaci 14.—Telefon 4/56
1915

Prețul 50 bani.

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI

COTA III 479 888

917/05

B.C.U. Bucuresti

C20056596

PREFAȚĂ

Însăși rațiunea ne spune, iar experiența noastră și a altora ne învață, că un neam trebuie să-și cunoască lămurit rostul său pe pământ. Rostul neamului românesc urmează apoi să fie cunoscut cât mai departe și cât mai adânc.

Nu ne-au lipsit nici în trecut oameni mari, cari să ne călăuziască cu înțelepciune pe calea cea dreaptă a rostului neamului nostru; și astăzi zeul bun al neamului ne-a trimis apostolii săi, cari, cu graiu fierbinte și cu pană măiestrită, ne arată drumul larg ce trebuie croit.

Dar aceste energii nu s'au desfășurat conform unui plan sistematic; o spunem aceasta, pentru că constatăm că problemele naționale, astăzi la ordinea zilei în toată lumea, nu ne-au găsit îndestul de pregătiți pe noi înșine, și n'au găsit edificați deloc pe aceia cari mâine vor decide soarta popoarelor.

Biblioteca societății „Tinerimea Română” țintește să înlăture acest neajuns.

Așa dar, toate acele cuvântări cari aduc lumină

nouă în chestia națională și cari au chemarea de a deșteptă și întreține cald sentimentul iubirii de țară, vor găsi loc larg în publicațiunea noastră.

Nu va fi prea mare nici un sacrificiu, când va fi vorba să publicăm toate operele menite să edifice opinia publică din străinătate asupra drepturilor noastre ca națiune.

Sistematizarea energiei naționale este scopul principal al Bibliotecii „Tinerimea Română”.

Oratorul neamului românesc, d-l Barbu Delavrancea, eră cel mai chemat să facă începutul acestei opere.

COMITETUL.

PATRIE ȘI PATRIOTISM

Domnilor și doamnelor,

Inimosul președinte al „Tinerimei“ m'a invitat să iau cuvântul la sărbătoarea de astăzi. S'a adresat, la mine, ca membru al parlamentului? Acolo tac și mă frământ ca un cal strâns în chingi—poate prea nă-răvaș—care-și aruncă clăbucul de spume, roade zăba-lele în gură, joacă pe loc, și nu face un pas înainte, lovit de piteni și ținut în frâu de o putere care l'a-apasă. Acolo nu pot vorbi. Trebuie să tac. De sigur, președintele „Tinerimei“ s'a adresat vice-președintelui „Ligei“ și, subt această înfățișare, am primit bucuros ca să vă spui câte-va cuvinte.

Domnilor și doamnelor, îngăduiți-mi să nu mă adresez D-voastră. Dați-mi voe să mă adresez acelora pentru cari se sărbătorește, în deosebi, ziua de 24 Ia-nuarie.

Copii,

Nu crez că vă veți supăra zicându-vă „copii“. De când e lumea lume niciodată tinerețea n'a fost o ofensă. Grecii cei vechi puneau tinerețea printre virtuțile cardinale. Și, ei, aveau dreptate.

Sărbătorim pe 24 Ianuarie în mijlocul mulțimei de tineri, de tinere și copii, în mijlocul unei generațiuni fără de prihană, — căci vremea n'a trecut ci abia a început pentru voi, — căci nu e aci nici un suflet căruia să i se poată imputa vr'o vină sau vre-un păcat. Greșelile ușoare și copilărești sunt ale voastre, păcatele grele sunt numai ale noastre! (*Aplauze*).

Eu viu cu bucurie printre copiii României ca fericitul din basme care, trecând prin izvorul de apă vie, eșia ușurel, mândru, cu noi puteri de viață și înzestrat cu o tinerețe fără bătrânețe și cu o viață fără de moarte. (*Aplauze prelungite*).

Și-mi dau seama că în aceste cuvinte e o iluzie și o realitate. Iluzia : întinerirea noastră. Realitatea : îmbărbătarea noastră.

Dar când privesc acest roiu, drăgăstos și harnic, scurs din toate ținuturile României, iluzia și realitatea se topesc împreună, se multiplică amândouă într'un produs virtual, așa de puternic și de vibrant, că sufletul nu ne mai iartă să despărțim partea de iluzie de partea de realitate. (*Aplauze entuziaste*).

Eu mă văd copil în voi și pe voi vă văd maturi în noi. Eu sunt unul, și cel mai mic dintre voi, și par'că, în fundul Atheneului, ghemuit în mulțime, par'că ascult la tribună pe unul din voi slujind taina viitorului. Și-l auz, și-l văz. Cu ochii vii, cu fruntea

senină și cu glas de bucium răsunând pe d'asupra a mii de capete : — „24 Ianuarie a durat până în 1915, de acum încolo să ne amintim de el cu smerenie, și să sărbătorim o altă zi, ziua când s'a îndeplinit visul a 14 milioane de români !“ (*Aplauze frenetice și îndelung repetate*).

Nu-l auziți? Coprinși de același fior ca și mine, nu-l auziți? Plecați urechia spre apus, unde stă rășăritul nostru, și-l veți auzi limpede și năpraznic... E imnul triumfal al nostru al tuturor! (*Aplauze frenetice care durează mai mult timp*).

Manifestațiunile voastre nu sunt pentru mine ci pentru celălalt, pentru cel de mâine, pentru cel din viitor, pentru cel din 1916, pentru cel care ne sintetizează ființa noastră, ca trecut, prezent și viitor, pentru cel care cântă deplina glorie a strămoșilor, a moșilor, a părinților, a voastră și a urmașilor voștri ! (*Aplauze zguduitoare*).

Noi suntem mai mici de astăzi ai celor mai mari de mâine. Noi, — nu voi, căci voi sunteți ziua de mâine a României mari ! (*Aplauze îndelung prelungite*).

Ca în sfânta noastră religie, noi sărbătorim o taină a sufletului nostru — nu o sărbătoare civilă — iacă ce sărbătorim astăzi.

24 Ianuarie 1859!... Alegerea îndoită a neoașului și bunului român și domnitor Alexandru Ion I... Moldova și Muntenia... o Românie, una și nedespărțită... Unirea... Renașterea... Slăvirea Patriei... Iacă ce sărbătorim astăzi ! (*Aplauze entuziaste*). 24 Ianuarie, zi pe care a combătut-o cu înverșunare Austria și Turcia... Iacă ce sărbătorim astăzi ! (*Aplauze entuziaste*) 24 Ianuarie... o parte din rezultanta năzuințelor seculare a

unui popor jinduit de mai bine... Iacă ce sărbătorim astăzi ! Din vremea cronicarilor bătrâni, cari ne-au spus din ce origină împărătească ne tragem noi, până la 1829, când am spus fățiș ce vrem noi,—dela scrisul cărțurilor străvechi până la poezia populară, — pretutindeni și totdeauna, acelaș vis, aceiași energie, aceiași voință, ne-au muncit pe toți, către acelaș ideal ne-am înălțat ochii cu toții, către același cer și cu aceeași nădejde și credință ! 24 Ianuarie este sărbătorirea iubirei de Patrie și a puterii de a ne crea o Patrie !
(Aplauze frenetice și îndelung repetate).

Copii, ce e Patria, ce e Patriotismul ? Ce este acest sentiment care răscolește toate puterile din om și, în anumite clipe, îl ridică mai presus de existența lui și-l face să moară de bună voe pentru liniștea și mărirea unor urmași pe care nu-i va cunoaște și nu-l vor cunoaște ?

Patria este înlăuntru nostru, și o ducem cu noi peste țări și peste mări, și numai când suntem departe și în singurătate, ne trec fiori amintindu-ne de unde ne-am rupt, și nu găsim mângâiere decât în restriște și în lacrimi. Patria nu e pământul pe care trăim din întâmplare, ci e pământul plămădit cu sângele și întărit cu oasele înaintașilor noștri. Când pomenim de Călugăreni, Rovine sau Valea-Albă, ne cutremurăm, uităm de noi, și nu trăim decât în aceia cari au fost odinioară, ostași, căpitani și Voevozi ! Un fulger de închipuire pe dinaintea ochilor, și ne simțim aeeva în rândul plăeșilor, în fruntea oștilor, cu barda, cu ghioaca, cu buzduganul, sporind șirurile eroilor cari ne-au apărat țările noastre. Iluzia se revarsă asupra

zilei de astăzi. Și simțim cum cresc batalioanele de piotă, escadroanele de călărași și roșiori, înmulțindu-se cu voinici uscați, pletoși, cu ițari și cu sarici în spinare. Visul acesta dispare. Și bucuroși primim constatările realității : generațiile ies una din alta și se duc pe rând, numai obârșia stă pe lume ca o matcă fără sfârșit ! (*Sala izbucnește în aplauze zguduitoare și îndelung repetate*).

Patria nu vine dela pământ, nici din vre-o lucrare a câmpului, nici din vre-o abstracțiune, ci dintr'o noțiune concretă, dela *pater*, dela *patres*, din părinți, moși și strămoși. Părinții, moșii și strămoșii, ne sunt patria noastră ; ei cari au vorbit aceeași limbă, cari au avut același dor, aceleași suferințe și aceleași aspirațiuni, e adevărata noastră patrie ! (*Aplauze frenetice*).

De aceea patriotismul este simțimântul activ și covârșitor al generațiilor actuale care binecuvintează pe părinți, moși și strămoși, mai mult ca pe ele, adeseori învrăjbite în vrăjmășii, dar totdeauna unite în amintirea celor din trecut. (*Aplauze entuziaste*).

Mi-aduc aminte că, acum 30 de ani, Renan ținu o conferință, la Sorbona, despre „Patrie“. Par'că-l văz. Ras și plin în obraji, c'o bărbie răsfrântă peste guler. Iluminat de un surâs de bunătate și de îndoală. În ultimă analiză, el se oprește la limbă. Limba hotărăște despre Patrie și Naționalitate. Unul d'ar rămânea dintr'o patrie zdrobită care să-i vorbească limba, și Patria va exista. Conferința se sfârși în aplauze extraordinare, conferința celui mai mare meșter al prozei franceze din secolul al XIX-lea. Era mai mult o aluzie la Alsacia și Lorena. Neapărat limba este expresia fundamentală și externă a Patriei, dar nu e Patria. Pentru

ca să fie o patrie trebuie să fie mai întâi religia strămoșilor, sfânta cuminicătură a sufletelor, sfânta adorațiune de cei cari au fost și nu mai sunt decât țărână și oase. Aceasta este partea determinantă și hotărâtoare a Patriei. (*Aplauze frenetice*).

Să ne închipuim — Doamne ferește! — să ne închipuim că, în urma unui cataclism, din noi n'ar rămâne decât vre-o 20.000 de cetățeni. Și să ne închipuim că toți acești cetățeni ar fi de origine proaspătă. Nici unul băștinaș. Cam ce fel de Patrie ar mai exista? Limba pe care ar vorbi o, n'ar fi decât un mijloc de translațiune al daraverilor dintre ei. Fără trecut, fără buni și străbuni, fără eroi legendari, fără generali glorioși, fără cântăreți inspirați, fără morții lor în apropiere, cu părinții, moșii și strămoșii lor îngropați aiurea, n'ar mai fi decât o emporie, și patria noastră ar fi pierdută.

În noi trăesc morții noștri, în voi vom trăi noi, voi veți trăi în urmașii voștri. Or ce-am face, nu scăpăm de legea de aramă care ne apleacă fatal în fața trecutului. (*Aplauze prelungite*).

Patria și patriotismul sunt în primul rând de domeniul instinctului. Sunt unii cari se încearcă să aducă patria și patriotismul în cercul noțiunilor conștiente și raționate, dar, dedesubtul analizei lor, stă instinctul de Patrie și Patriotism. Ei studiază unele manifestări, unele efecte, și cred că au studiat cauza însăși. Legătura dintre efecte și cauză e stabilită în toate, dar în afară de om, căci sufletului omului nu se prinde cu lupa și cu microscopul.

Pe la 1868, eram copii, și ne jucam d'a soldații pe ulița Vergului. Toți eram în uniformă, mai toți în cămașe, cu capul gol, cu picioarele goale, sgâriate și rănite în cioburi de sticlă. (*Râsete*). Toți cu nuele, ca niște săbii. În frunte, Trică, al găitănarului,—mult mai mic ca noi,—c'o tobă enormă, legată c'o baeră pe după gât, un fel de vas de tinichia, ruginit și scorfălcit,—(*Râsete*) de unde-o găsisse, nu știa—pe care o bătea cu două bețe, scrâșnind din dinți,—o bătea cu atâta furie, că'i scânteiau vâpăi din ochi. Trică toboșarul era sufletul nostru în marșurile pe cari le făceam de dimineața până seara. Trică toboșarul avea o Patrie de apărat, și-o apăra dând semnalul, în zile de sărbătoare, la revărsatul zorilor. Aveam o Patrie, și nimeni nu ne pomenise de Patrie. Noi existam în ea, ea exista în noi. Noi ne preparam fără să știm, fără să vrem, instinctiv, ca să ne punem în serviciul Patriei, despre care nu aveam nici o idee, nici o scăpărare, nimic, absolut nimic. Într'o zi căzu greu bolnav Trică toboșarul. Eu mă furișai să l văz. Era singur. Și s'a ridicat pe jumătate din plapămă, și mi-a întins mâna. Ardea ca o sobă încinsă. Și mi-a zis c'un glas domol: „D'oi muri, tu s'o iei din cui, și s'o bați bine“. (*Aplauze. Râsete*). Și două lacrimi curseră din ochii lui albaștri de roșcodan. Soarta ne-a despărțit. Eu într'o parte și el în alta. Nu l'am mai văzut. L'am pierdut. După 40 de ani, într'o zi, trecea pe podul Mogoșoaiei, un alaiu solemn. Muzici și soldați. Armata pierduse pe unul din cei mai străluciți coloneli de Stat-Major și pe un aghiotant regal. Era Trică, toboșarul de altă-dată, era colonelul Trică Antonescu! (*Aplauze prelungite*).

Copii, dacă comparați pe un plăeș din munții Moldovei sau ai Munteniei cu un cărturar plin de învățătură, la ce rezultat ați ajunge din punctul de privire al Patriei și al patriotismului? Veți auzi pe omul cult vorbind despre Patrie, despre datoriile cetățeanului față de ea, dar nu veți înțelege, din cuvintele meșteșugite ale lui, mai mult decât ați înțelege din muțenia plăiașului din Moldova sau din Muntenia. Plăeșul tace și-și face datoria. Patria stă în instinctul lui de conservarea neamului. Alții s'o cânte. El o va apăra! (*Aplause furtunoase*). Cum furnicile și albinele adună din toate părțile pentru îmbelșugarea comunității, așa și oamenii strâng, adună, lasă moștenitorilor, și în realitate îmbogățesc Patria. Furia cu care albinele mor pentru apărarea stupului, este imaginea cea mai vie a oamenilor în războaiele deslănțuite.

Copii, uitați-vă la Patria cea mai elocinte din lume; ascultați, și nu veți auzi nici un murmur de împotrivire; Franța a amuțit în fața năvălirii oarbe a dușmanilor, a amuțit și s'a ridicat eroică și mare, ca să-și apere drepturile, onoarea, drapelul și pământul! (*Apl. furtunoase*) Copilul măcelarului din piață cu urmașul nobilului din vremea lui Henri al IV, stau alături și mor alături, coprinși de frenezia morții, a morții glorioase pentru Patrie. (*Aplauze prelungite*).

Ce s'au făcut socialiștii marxiști? Unde sunt nihiștii care tăgăduesc tot? Unde sunt comuniștii care desființează societățile? Sunt toți în aceleași rânduri, pentru salvarea Franței. Toți sunt martiri și eroi! Toți au uitat principiile și convingerile, toți, — antimilitariști și antisocialiști, — căci în fundul ființei ome-nești, trăește instinctul de Patrie! (*Aplauze frenetice și*

îndelung repetate) Copii, învățați din fiorul care a cuprins pe Franța și-a înălțat-o în iubirea lumei, cum se apără scumpele amintiri ale trecutului, cum trebuie să murim pentru țara părinților, a moșilor și a strămoșilor noștri! (*Aplauze furtunoase și îndelung repetate*).

Dar, văz că mă fură cuvântul. Să tac și să trec peste acest dureros eveniment, și să-mi aduc aminte de vremile copilăriei mele, întocmai ca vremile copilăriei voastre.

Odinioară mi se povestea un basm, pare-mi-se „însir’te mărgărite“. Era un împărat, care avea doi copii. Împăratul avea o haramină de împărăteasă. Și haramina era mumă vitregă celor doi copii drăgălași. Copiii, ca în basme, erau meniți să nu piară. Haramina omorâ pe copii,—copii—dupe mai multe transformări—s’au prefăcut într’un stejar înalt, umbros, în curtea împărăției. Și împăratul nu mai putea de dragul stejarului sub care se odihnea după străduințele zilei. Nicăiri nu dormea așa de dulce, ca sub umbra ștejarului în care trăia sufletul copiilor lui. Că de câte ori adormia cu împărăteasa, dormia dus sub ramurile mari și învoalte. Intr’o zi, o ramură șopti:—„Frățioare, tu ești bine?“ — „Bine, bine de tot, căci umbresc pe tatăl nostru. Dar tu, surioară?“ — „Mie mi-e greu, frate, căci umbresc pe haramina de cioară“. Împărăteasa îi auzi, și din ceasul acela până nu tăie ștejarul, nu se lăsă. Din ștejar scoase două scânduri și le puse în lungul patului împărătesc...—Târziu după miezul nopții, când dorm apele toate, se auzi șoapte în odaea de culcare a împăratului. — „Ție ți-e bine frate?“ — „Mie mi-e bine că se odihnește pe mine împăratul, bunul

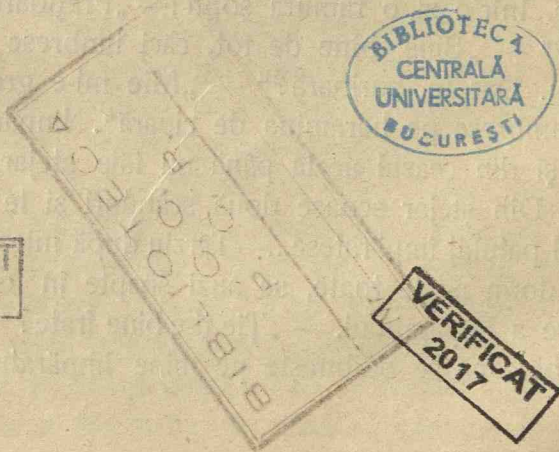
nostru tată. Dar, ție?“ — „Mie mi-e greu, frate, că-mi stă buștean în spinare trupul haraminei...“

Copii, nu e așa că e de mult d'atunci?... Câte secole n'au trecut!... Uite, așa stă poporul român, ca două scânduri însuflețite, d'o parte și de alta a Carpaților. De una e bine, căci stă cine trebuie să stea, de alta e greu și dureros, căci o apasă cine n'ar trebui s'o apese! *(Sala izbucnește în lungi și frenetice aplauze)*. M'ați înțeles, copii! De n'ar fi decât instinctul în voi, și ați fi înțeles pilda pe care v'am dat o...

Voi, generațiune fragedă și harnică, munciți, învățați, faceți-vă datoria deplin, căci și noi ne vom îndepălini pe a noastră! *(Aplauze frenetice)*. Sunt sigur. Instinctul de conservare nu ne-a părăsit. Ca să ne conservăm trebuie să ne întregim! *(Aplauze entuziaste)*. Căci dacă nu ne-am face datoria, am fi o generațiune în veci blestemată să suferim torturile nefericiților copii din basmul pe care vi-l spusei... *(Sala izbucnește în aplauze entuziaste. Se face ovații. Se rechemă oratorul la tribună și publicul îl sărbătorește)*.

VERIFICAT
2007

BIBLIOTECA
CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI

VERIFICAT
2017